

Inserati se sprejemajo in velja tistopna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan in sicer ob 5. uri popoldne.

To je vriša!

Na svetu je veliko in raznih ljudi. Navadno se misli, da so ljudje — ljudje, da imajo vsi pravico dihati in živeti, ker vsaj zrak in voda sta stvarjena za vse, za živali, kakor za ljudi. Pa to ni tako. Judovski in nemško-liberalni listi, s katerimi se moramo prav nepovoljno ravnsati, so druge misli, namreč, da Slovan, posebno Slovenec, je niže vrste stvar, ki bo najbrže cesarja celó snedla, če med-njo pride. Po popisih in telegramih je brati vsaj med vrstami nekako čudenje, da se kaj takega ni zgodilo, in ker je cesar odšel od nas vesel in zadovoljen, hoče ta judovska in nemško-liberalna druhal narobe obrniti vse, kar je bilo. Na tiste lažnjive telegrame in tudi poročila se ne oziramo, ker vsak, kdor je v časnikarstvu kaj izkušen, vé, da se take reči skujejo prej, nego se zgodé. Ali vendar mora opravičena jeza zgrabiti vsacega, če bere, kako lažnjivo, hudobno in obrekljivo nas opisujejo nemški listi opozicijske vrste.

Beri tu in tam, vzemi v roke kateri koli časnik nemško-judovske stranke, povsod bo našel čudenje, da cesarja nismo živega snedli. Da, za Boga, človek se mora le čuditi popisovanju cesarjevega potovanja. Mislil bi skoro, da je vladar moral z močno stražo pomikati se po svojih potih v naši deželi, in da je posebna milost Božja, da se njemu, nemškemu vladarju, ni nič hudega zgodilo.

Da, to nemštvo! To se tira povsod in silovito na dan. Pravi ali namreč laže se, da je presvitli cesar bil nezadovoljen, ker je po kranjski deželi in celó po njenih mestih našel premalo nemščine. Kam merijo take izjave, to pač vsak vé ravno tako, kakor je vsakemu znano, od kod izvirajo. Naši nemškutarji, ki so s svojim gospodarstvom zapravili vso politično veljavo, imajo vendar še nekaj ljudi na svoji strani, in ti potem mečejo kamenje za tistimi, katerih več dohiteti ne morejo. Ti bi bili radi videli, da bi se bilo vsaj kako mesto pokazalo v nemški obleki, da bi bilo cesarjevo okó in uhó spoznalo, da na Kranjskem vendar ni vse slovensko, ampak vsaj omikanejšo ljudstvo na nemško stran eika. Pa to se jim je skazilo najprej in najhuje v Ljubljani, potem po drugih mestih, kamor so prišli presvitli cesar, in zdaj so napeli meh laži, češ, da cesar niso bili zadovoljni, ker so našli povsod premalo nemščine.

Za Boga svetega! Recimo, da bi to res bilo. Kako je bilo svoj čas o cesarjevem potovanju po Dalmaciji? Tam niso našli razun vradne nobene druge nemščine, pač pa še preveč laščine, a takrat ti listi niso tarnali zavoljo laškega jezika, ki je našemu vladarju gotovo bolj tuj, kakor naš slovenski.

Mi ne bomo dajali listom poduka, kako treba pisati, da je dostojno, lažnjivec tako vso

vero zgubi. Vendar mora jeziti človeka, če bere poročila in po njih skovana sklepanja po dunajskih in graških listih. To je tako, kakor da bi bili presvitli vladar prišli na Kranjsko iskat samo nemškega jezika in kakor bi bili, ko ga niso našli zadosti, odšli z nevoljo. S tem se hoče dati našim ljudem nauk, da naj bi se pridno učili nemščine, češ, da jo cesar rad sliši.

Recimo, da jo rad sliši, ker je to njegov materni jezik. Ali cesar sliši in posluša rad tudi druge jezike svojih narodov, in da je bil s slovenskimi nagovori zadovoljen, to pričajo njegovi odgovori, katerih je bilo mnogo slovenskih. Zato je res prav hudobno pisanje naših nasprotnikov, da je cesar na Kranjskem našel premalo nemščine in svojo nezadovoljnost v tem obziru tudi pokazal.

Mi že vemo, kako je bilo, vemo tudi, da je bilo dobro in Njihovemu Veličanstvu prav všeč. S te strani bi nas toraj pisarenje nam sovražnih listov prav nič ne brigalo, če bi ne spoznali hudobnega namena. Naša nemčurska stranka (od ktere vse take izjave izvirajo) še zmiraj ne verjame, da je na tleh, marveč misli, da je to le začasen propad, da pa bo zopet vzletela, ko ji zrastejo peruti, ktere ji morajo zrasti. Zato so tako preslepljeni, da nočejo nikakor verovati na „slovensko kraljestvo“, marveč mislijo, da se to ne more vzdržati, ker Slovenec je nižja stvar od Nemea in celó nemškutarja. Z nemščino so vladali prej, če nemščina ne velja, ne veljajo tudi oni nič, zato so hoteli porabiti šeststoletno slavnost, da bi zopet vpregli in vlekli nemški voz po Kranjskem. Pa spodletelo jim je to, kakor pričajo dogodbe slavnostnih dni posebno v Ljubljani, kjer se je cesar zanimal prav posebno za narodni napredek, nikjer pa ne za napredek nemščine.

Vse toraj, kar pišejo vnanji nam nasprotni listi o tem, je zlagano in zlagano je s tem hudobnim namenom, da bi nas Kranjce sramotili pred svetom. Če domač človek kaj takega bere, ne verjame tako nič, ampak vrže list z nevoljo od sebe, drugače pa je na tujem, kjer ne poznajo naših razmer in nas sodijo po tem, kar bero in slišijo o nas — resničnega ali zlaganega.

Deželni naš predsednik tudi nima miru pred temi ljudmi. Zdaj so mu sešteli že dneve in celó ure njegovega bivanja na Kranjskem. Mi dobro vemo, da bi gospod baron Winkler lahko prišel bil že prej na višo stopinjo in bi tudi zdaj lahko; a ravno to je velika čast zanj, da on noče iti; na drugi strani pa smo mu dolžni hvale, da ostane tako rad med nami v prid deželi in ljudstvu, akoravno so mu vrata do višje stopinje odprta na stezaj. To je gotovo, da zmiraj ne bo ostal med nami, gotovo je pa tudi to, da mu dnevov štel in „maršrute“ pisali ne bodo dopisuni nemčurskih listov. In pa — kedar bo res šel, ali mislite

nemškutarji, da se vam bodo potem povrnil nekdanji lepi dnevi? Skoro gotovo bi vi prišli iz dežja pod kap, ker za vas so že minuli „die schönen Tage von Aranjuez.“ Razume se, da je vse tako ugibanje prazno in ima le namen, vsaj nekaj megle potegniti čez krasne dneve cesarjevega bivanja na Kranjskem.

Vse cesarjevo potovanje med nami vršilo se je popolnem brez vsega nereda. To vnanjim listom in našim nasprotnikom ni po volji; zato ta vriš po časnikih, ki pa ne bo motil nikogar, kdor pozná naše razmere in namene onih listov, ter vé, kako zadovoljen je bil presvitli cesar s sprejemom po vsi kranjski deželi. Naj bo toraj hrup in vriš po nemških listih še tako velik, mi vemo, pri čem da smo s svojim presvitlim in premilostljivim cesarjem. On nas je spoznal, mi pa njega, in to je sreča za nas.

Šeststoletnica.

Iz Starega Trga pri Poljanah. Povsod, kjer so nastavljene župnije in ljudske šole po deželi, obhajal se je spomin šeststoletnice združenja Kranjske s preslavno Habsburško hišo 11. julija s kolikor mogočo slovesnostjo. Vršile so se tam, kjer bivajo vradi, srednje ali ljudske šole, službene slovesnosti; tu in tam pa priredile vrh tega šolski mladini spomina vredne, nepozabljive in primerne veselice.

Tukajšnji krajni šolski svet, pod predsedništvom preč. g. župnika, vrlega prijatelja šolske mladine, priredil je v zvezi nekterih rodoljubov in prijateljev šolske mladine 11. julija ob 9. uri slovesnost v cerkvi in potem v šoli, popoldne pa šolski mladini gotovo nepozabljivo veselico na pol ure oddaljenem, vzvišenem hribečku pri sv. Antonu, kjer je krasen razgled po vsi Poljanski dolini.

Ob 9. uri bila je slovesna sv. maša, ktere se je vdeležila vsa šolska mladina, kakor tudi društveniki in mnogo pobožnega ljudstva. Koncem sv. maše je bila tudi zahvalna pesem in blagoslov s sv. Rešnjim Telesom.

Po dokončani cerkveni slovesnosti podala se je šolska mladina zopet paroma gredé v lepo, z zelenjem okinčano šolsko sobo. Na eni strani je bilo videti krasno podobo cesarjevo, pod njo iz zelenja narejene začetnice imena cesarjevega, na drugi strani pa pregled (tableau) vseh grbov avstrijskih dežel, pod njim pa posebej grb Kranjske s cesarskim orlom — v sredi krasna, vsaki krščanski šoli pristojna podoba našega odrešenja. Šolske slavnosti vdeležili so se razun društvenikov tudi nekteri starši šolarjev. Slovesnost prične krajni šolski predsednik, preč. g. Peter Režek, z nagovorom, v katerem je povdarjal važen in zgodovinsko pomenljiv dan za vso Kranjsko. Vnemal je v nježnih sreih mladeži ljubezen in vdanost do presvitlega cesarja Franca Jožefa I., povdarjaje

Njegovo radodarnost in očetovsko skrb svojim podložnim; spominjaje se dalje dobrot in pomoči, stanovitnosti v pravi veri Njegovih pradedov iz preslavne Habsburške hiše. Konečno je nazdravil s trikratnimi živio-klici presvitlemu cesarju, Njegovi preslavni rodovini in domovini Kranjski! Gromoviti živio-klici zadoneli so iz nad 200 otroških grl in navzočih poslušalcev. Na to zavodila se je resno cesarska himna. Zdaj prično učenci se zgodovinskimi govori preslavnih Babenberžanov, še več pa iz zgodovine preslavnih Habsburžanov do sedanjega vladarja, vrstivši se z mičnimi šolskimi napevi na vsaki drugi govor. Večkratno ploskanje poslušalcev dajalo je učencem pogum, da so jeli nekako tekmovati med sabo v dobrem govorjenji. Reči se smé, da se je ves spored dopoldanske slovesnosti izvrstno vršil.

Ker se je bližal čas poludnevu, zapeli so šolarji še enkrat cesarsko pesem, ter se potem izpustili za nekaj časa na prosto, da se ohladijo; kajti vročina v šolski sobi je močno pripelkala.

Prestopimo toraj k veselici. — Ob pol ene popoldne postavi učitelj pred šolskim splotjem šolarje v vrsto po tri in tri z mnogimi domače-deželni zastavami v rokah, a sam vzame v desno črno-rumeno cesarsko zastavo in zasede nalašč zanj pripravljenega belega konjiča, ter pelja tako kot poveljnik svojo šolsko armado v dolgi rajdi, bilo je do 210 otrok, za njimi pa je koračilo 17 društvenikov priredjene veselice, zopet z veliko belo-modro-rudečo zastavo.

Mnogo veselja je vzbujal ta prizor gledajočim staršem in drugim po vaseh, skozi ktere se je počasi premikala edino le z dobro nabrušenimi zobmi oborožena vojska na okusno pečenko, ki jih je čakala na bližnjem hribcu. Bližaje se hribcu, pozdravljali jih je mogočni strel možnarjev, kteremu so z neprestanimi živio-klici krepko odgovarjali. Dospevši na odločenem kraju, razdelil se je prostor tik šotora društvenikov nekterim okoli iz dilj narejenih miz, drugim pa po trati pod širokovejnato lipo. Začelo se je pogostovanje otrok prav po redu.

Vsak otrok dobil je velik kos kruha, itak tople pečenke, katero so zamakali z dobrim vince. Lahko si misliš, dragi bralec, da je bilo za toliko število otrok treba precéj hrane za celi dan pripraviti, a to vse po dobrotnih rokah, ktere so donesle deloma v gotovem denarji, deloma „in natura“ lepo svoto 74 gld. 75 kr. Kruha se je speklo iz 5 mernikov pšenice, zaklalo se je 6 jancev in 1 tele, vina 5 malih veder, društvenikom pa tudi še 2 sodčka pive preskrbelo.

Ko se je vsa vesela družba nekoliko pozivila, sledile so različne napitnice. Preč. gosp. župnik in šolski predsednik nazdravil je presvitlemu cesarju. — V teku prijetne zabave nazdravi g. M. Bižal, c. kr. poštar in trgovec, vrl narodnjak, deželnemu predsedniku gospodu baronu Winklerju, povdarjaje njegove zasluge za Kranjsko! Da ga Bog živi še mnoga leta v središču domovine Kranjske! — Ko pa začne veličastno zvonjenje napovedovati narodu slovenskemu trenutek, da prestopijo naš mili vladar in Gospod našo mejo, vstane g. učitelj, ter v daljšem govoru slika razcvetanje brodarstva, trgovine in obrtnije v naši drugi, občni domovini, mogočni Avstriji ter sklene svoj govor z besedami: „Živio cesar, domovina, Večna bude Avstrija!“ Vsem napitnicam sledili so navdušeni živio-klici, gromoviti strel možnarjev

razlegal se je od 8. ure zjutraj do 9. ure zvečer po vsi Poljanski dolini. Tudi pri veselici vrstili so se zabavni in podučni govori šolske mladine z raznimi napevi. Mnogo veselja in smeha napravila je igra „lonec ubijati“ otrokom in odraslim. Pesmica „glej že solnce nižej zahaja“ naznanjala je otrokom, da bo treba zapustiti veseli kraj; torej nazdravi učence vsem dobrotnikom s prisrčno zahvalo za priredjeno veselico in dobro pogostovanje. Spremljani od preč. g. kateheta, ki je sam daroval 3 vedre vina, in od g. učitelja sli so v najlepšem redu do bližnjega razpotja, tu zapevši „svetlo solnce se je skrilo“ in „cesarsko“ so se razšli mirno in radostnega srea k svojim dragim. A društveniki so ostali, ter čakali še večernih kresov po bližnjih hribih.

Izmed dobrotnikov mi je posebno omeniti preč. g. župnika P. Režek-a, kot šolskega predsednika, ki je tej veselici, tako rekoč, kvas postavil ter daroval 2 mernika pšenice; vsem drugim dobrotnikom, tudi tistim, ki so z doneski pomogli, akoravno so sli v Ljubljano, zakličem: čast! in Bog Vam obilno povrni!

Iz Preloke, 21. julija. Tudi mi, Preločani, dasiravno na zadnjem voglu naše mile Kranjske bivajoči in od treh strani obdani od Hrvatske in prejšnje granice, in dasiravno imamo nekoliko svojih sosesčanov na malem otoku obdanem od Kulpe in od suhe graničarske zemlje, nismo bili zadnji, da bi se vsaj v duhu ne poklonili našemu presvitlemu vladarju, dobrotljivemu očetu in milemu gospodarju, našemu presvitlemu cesarju Francu Jožefu I., koji so blagovolili s svojim veličastnim pohodom počastiti našo blago domovino, kranjsko deželo, ki je obhajala dan 11. julija svoj 600letni prerojstveni dan.

Ob 1/2 8 uri zbrala se je šolska mladina v praznični obleki, dečki, seveda, s svojimi prazničnimi rudečimi pasovi z zelenimi vejicami, a deklice s šopki v roci v šolski sobi z venci in zelenjem okinčani. Tam jim je učitelj razjasnil visoki pomen svečanostnega dne, ter jim priporočal, da se naj v molitvi pri sv. maši spominjajo naše vladarske hiše in posebno še našega sedanjega presvitlega cesarja.

Ob 8. uri podala se je mladež z gospodom predsednikom krajnega šolskega sveta in mnogim drugim občinstvom v cerkev, kjer je bila slovesna peta sv. maša z zahvalno pesmijo in cesarsko himno. Peli so šolski otroci.

Po sv. maši vrnilo so se otroci in drugo ljudstvo v šolsko sobo, kjer se je pričela šolska slovesnost.

Nagovor „o pomenu današnje svečanosti“ govoril je prav gladko deček in je končal s trikratnimi živio-klici, ki so po sobi navdušeno odmevali. Potem so zapeli otroci nekaj kitic cesarske pesmi. Za tem deklamoval je neki deček prav dobro pesem „Junakov grob“. Za to deklamacijo so zopet eno zapeli, potem pa je stopil na oder deček, ki je lepo pripovedoval povestnico „Cesar Franc Jožef in ribičev sin“. Nadalje je razpravljali neki deček zemljepis Kranjske s posebnim ozirom na popotne črte našega svitlega vladarja.

Potem je učitelj razkladal otrokom „spominjsko podobo“, darovano od slavnega deželnega odbora. Nato je gospod predsednik krajnega šolskega sveta obdaril 28 otrok s knjižico „Habsburški rod“ in po odpeti cesarski pesmi odmolili so otroci „Očenaš in češčena si Marija“ ter so sli veseli domov.

Popoldne ob 1/2 4. uri pa prične jako vbrano pritrkovati, in neki Hrvat, ki je bil

ravno pri nas, je pital: „A kaj imate jutri za en praznik, morda zvonite Hrvatskej birmi?“ Odgovor na to vprašanje pa je dobil še le zvečer doma v postelji, ko ga je preplašil iz Krtinka grom naših možnarjev, ki je odgovarjal onim vrlim Pobrežanov na Preložniku. Poleg tega pa je švigal velikanski kres v nebo ter naznanjeval drugim kresovom v sosedji, da med Belokranjci tudi Preločanje žive za svojega presvitlega cesarja in vso našo vladarsko hišo. Bog ga živi še mnogo let! Bog jo živi na veke!

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. julija.

Avstrijske dežele.

Gospod poljedelski minister grof *Falkenhaym* je hodil pretekli teden po gorenjem Koroškem in si ogledal škodo za povodnjo.

Tržaški deželni zbor. Tržaški deželni odbor je dal poslancu dr. Piccoli-u naročilo, naj izdela predloge za prihodnje deželnozbornsko zasedanje.

iz Prage, 24. julija. Poročilo deželnega odbora o ljudskem šolstvu na Českem izročilo se je budgetni in šolski komisiji v posvetovanje. V budgetni komisiji se je vložil votum (glas) manjšine zastran grajenja českega muzeja. To mnenje so podpisali vsi udje manjšine in se glasi tako-le: Gledé na to, da se mora poprej vravnati razmerje, v katerem bode v prihodnje dežela do muzeja, predno prevzame dolžnost za stroške, gledé na to, da se mora poprej vedeti, koliko da bode to stalo, predno se kaj dá, naroča se deželnemu odboru, da se v zadevah prve stvari pogaja z muzejskim društvom in naj potrebno pozveduje, načrte preskrbi in stroške prevdari, potem pa stavi nasvete.

Občinska komisija ali odsek deželnega zbora na Českem je nasvetovala, naj se vzame na znanje, da je c. k. vlada političnim okrajnim gosposkam ukazala, naj od srenj zarad javne vprave ne tirjajo več, kakor je določenega po splošnih postavah in posebej po deželnih, dalje naj se izreče, da je javni vpravi na korist, ako c. k. vlada sestavi po svojih organih vsa tista postavna določila, ktera natanko določujejo izročeni delokrog občin, poslednjič bi bilo zarad javne vprave želeti, da bi c. k. vlada predložila načrt postave zarad pobiranja davkov.

Ljudskih šol na Českem je sedaj 4561, za 27 več kakor p. l.; po nemških krajih je 2015, po českih 2509 šol, na tri mestne okraje (Prago, Liberce in Kraljevi Gradec) pride 37 šol. Meščanskih-ljudskih šol je 126, a splošnih ljudskih šol je 4435. Na 2043 ljudskih šolah, ki imajo 4853 razredov, podučuje se v nemškem jeziku in sicer na 60 meščanskih šolah, ki imajo 267 razredov in na 1983 splošnih ljudskih šolah s 4586 razredi. V českem jeziku se podučuje na 2518 ljudskih šolah (p. l. 2501) s 6503 razredi (p. l. 6193), in sicer na 66 meščanskih z 269 razredi in 2452 splošnih ljudskih šolah s 6234 šolskimi razredi. Otroci v šolski starosti je 935.822 za 16.115 več kakor v p. l. Rednih učiteljskih služeb 11.509, za 438 več kakor p. l. Poročilo ima tudi razgovor med deželnim šolskim svetom in deželnim odborom zarad poučevanja v drugem deželnem jeziku. Deželni šolski svet je mislil vpeljati na šolah, tudi dverazrednih, drug deželni jezik za neobligaten predmet in sicer na českih šolah nemški, a na nemških šolah česki jezik in je deželni odbor prašal za mnenje. Deželni odbor je na to odgovoril, da veljajo kakor pred določila § 3 o jezikovni postavi dne 18. januarja 1866 zarad nauka v drugem deželnem jeziku, ta nauk gre privoliti le na više nego na štirirazrednih šolah začenski od tretjega razreda, ker imenovana deželna postava ni odpravljena niti po drugi deželni postavi prenaprejena, ker tudi pod prejšnjimi postavami so bile poleg štirirazrednih glavnih šolah 1-, 2- in 3-razredne ljudske šole, ki so imele po večem jednak smoter, kakor sedanje šole, vendar se

na njih ni poučevalo v drugem deželnem jeziku; iz stenografičnih protokolov deželnega zbora l. 1864 vidi se prav razločno, da gre iz pedagogičnih in didaktičnih ozirav s poučevanjem v drugem deželnem jeziku začete na višje osnovanih ljudskih šolah.

Prager „Abendblatt“ hoče vedeti, da se je namestni škof Prucha zaradi vednega bolehanja škofijskemu sedežu v Budjveicah odpovedal.

Minister prometa na Ogerskem potuje sedaj po Erdeljskem, ogleduje črte za železnice, gre menda tudi zato, da bi nekaj železnice država nazaj kupila.

Vnanje države.

Iz Petrograda 25. julija. Cesarjev ukaz vleva poostreno nadzorstvo nad mestom Nižjim Novgorodom in nad okraji Nižjem Novgorodskim, Balahniskem in Semenovskim začeni od 22. julija do 22. septembra.

Izvirni dopisi.

Iz Metlike, 26. julija. (O Žumberku). Včeraj je bil mejni odhod v Marindolu. Komisijo vzprejela je preteča nevihta. Ne prashač za omen (opominj), pobegne v tamošnji pravoslavni božji hram. Marindolci in Bojanci so pravoslavne vere. Grmelo je in treskalo kakor na gori Sinaji, ko so se božje zapovedi oznanjale. Danes vrši se ogled žumberških mej pri Metliki in pojde od Brašljevic čez Radovico na Lešče in Drago, kodar smo imeli največ zaprek o času kuge.

Iz Vipave, 25. julija. (Sreberna maša.) Naš občeljubljeni duhovni tovariš, gosp. Luka Hiti, vpokojeni župnik v Vipavskem trgu, doživel je v kljub svoji bolehnosti danes veseli dan svojega petindvajsetletnega mašništva. Njegovi duhovni prijatelji želeli so ga ta dan veselo iznenaditi, zato so se s prečast. gosp. dekanom pogodili, da se na tistem omenjeni dan ob 8. uri v farni cerkvi, kjer je imel gosp. jubilent maševati, zberó, da mu pri sv. maši azistirajo. Gosp. srebernomašnik vstopivši ob določeni uri v žagrad, zagleda petero duhovnih gospodov v cerkveni opravi in na prvi hip ne vedoč, kaj to pomeni, bil je tako osupnjen, da je kar obstal. Ko ga pa g. dekan z milo besedo ogovori in mu k slavnostnemu dnevu častita v svojem in v imenu svojih tovarišev ter mu poda krasen šopek svežih evetlic, bil je g. jubilent od nepričakovane radosti ginjen do solz. V praznično okinčani cerkvi med slovesnim pritrkovanjem in orgljanjem služil je gospod srebernomašnik, obdan od svojih duhovnih prijateljev, sv. mašo pri obilni pobožni množici ljudstva ter ob koncu radostnim srcem zapel: Te Deum laudamus. Gostoljubni gosp. dekan povabili so g. jubilanta in azistencijo k zmernemu obedu in ko so mu v izborni napitnici želeli: „ut Deus vertat argentum in aurum,“ smo tem besedami z dna sreča pritrdili ter vskliknili: Bog ohrani gosp. jubilanta še mnoga leta!

Iz Štajarskega, 25. julija. (O naših sosedih onkraj Mure) se danes veliko piše in beseduje, oči iz raznih krajev sveta obrnjene so na ogavno pravdo Tisza-Eszlarsko. Med to se je kakor vpletla tožba zoper znanega državnega poslanca in antisemita Istoczy-ja, kateri je prevzel odgovornost za nek spis „o požidovljenem Ogerskem“. Članek, kterega zatoženeec ni sam sestavil, je po mislih tožečega državnega pravdnika sposoben vzbuditi sovraštvo zoper židovstvo ter so zá-nj rabili dotični paragraf, ki govori „o podbadanju k sovraštvu zoper versko družbo“. Zanimiva je ta okoliščina, da državni pravdnik „židovstvo“

razglasuje za „versko družbo“. Ta izraz je v ogerskem zakoniku neznan. Po postavi z leta 1867, člen 7, so židovi le „v obziru na državljanske in politiške pravice“ krščanskim soprebivalcem v isto vrsto stavljeni, ali njihova konfesija, veroizpovedanje, to še do danes ne velja kot „postavno priznana“ ali „vsprejeta verska družba“. Čudno je toraj, da se tožitelj sklicuje na paragraf, kateri z židovstvom nima ničesa opraviti. Istoczy bil je, kakor znano, nekriv spoznan. To se je zgodilo v Budapešti. Bili so ljudje, kateri so zahtevali, naj bi se Tisza-Eszlarska aféra ne razpravljala na deželi, ampak v glavnem mestu, kjer bi sodil „inteligentnejši“ del ljudstva. Istoczy-jeva pravda je pa židovskim prijateljem — jezik zavezala.

Ob sklepu pogovorov v mestu Nyiregyhaza bodo se Madjari svetu pokazali od druge strani, to pa v lepšem svitu. „Pevsko društvo Pečuško“ — Pécsi dalárda — odpravilo se je na pot po Evropi. Najnovejša številka lista „Fünfkirchner Zeitung“ je o tem potovanju napisala cel uvoden članek pod naslovom: „Die Culturmission der Pécsi dalárda“. Že te besede kažejo, kakšen namen si je določilo omenjeno društvo. Madjarski peveci želijo namreč pred svetom spričati, da na Ogerskem ne živijo več barbari, suroveži, kateri evropske šege in zapadno kulturo le v homeopatiških dozah uživajo ter še korakajo daleč za „privilegiranimi“ omikanci. Družba odrinila je iz Pečuha — Nemei pravijo „Fünfkirchen“ zavoljo tega, ker znotranjost stolnice izgleda, kakor da bi bilo petero cerkvá med enim židom in včeraj se je najprvo vstavila v Kaniži, jutri pevala bode v Gradcu, dne 25. t. m. v Aussee, 30. v Işlu, potem skozi Solnograd, Monakovo, Lindau, Zürich, Luzern in Schaffhausen pride v Stuttgart, a 16. avgusta bo se, kakor pričakujejo, slavno povrnila v Peču. To mesto je sevéda ponosno, da ima v svoji sredini tako društvo.

Domače novice.

(Dr. Janez Svetina,) prefekt v Alojznici, je od naučnega ministerstva imenovan za kateheta na višji gimnaziji ljubljanski. Dozdaj je to službo opravljal začasno.

(Ljubljanski mestni odbor) ima danes ob 6. uri zvečer sejo, o kateri bomo poročali jutri.

(„Sokolci“) so zdaj najbolj obrekovano slovensko društvo in to za to, ker so se pred cesarjem tako možko postavljali in obnasali se, da so „turnarji“ v senči ostali. Kaj bi še le bilo, če bi se bil „Sokol“, kakor je nameraval, postavil na konjih, kakor se je postavilo nekaj „turnarjev“! Slavnostni odbor, ki je po svoji večini nemškutarsk bil, je pa naznanil „Sokolom“, da na konjih ne smejo priti „zavoljo ohranjenja reda“; „Sokolei“, ki so se na to že pripravljali, so potem opustili to. Kar pa njim ni bilo dovoljeno, to so smeli napraviti „turnarji“, da se bolj pokažejo pred cesarjem in pred svetom ter rešijo čast „nemškega“ (ka-li) naroda na Kranjskem. Bili so toraj na konjih nekteri in zdaj se bahajo po nemških listih, kako da so se nemško postavili in zavoljo svojega obnašanja pridobili si med ljubljanskim prebivalstvom in tudi pri unanjej veliki simpatij ter je društvu pristopilo veliko novih udov. Da to ni res, to vé vsak, kdor jih je videl. O škandalih, ki so jih naredili in skušali narediti, pa vsi ti listi trdovratno molcé. Sploh je videti, da je tem ljudem

„Sokol“ zeló na poti, zato ga obrekujejo ustmeno in pismeno. Nadjamo se, da bo našel že kako pot, braniti svojo čast. Za to mu kličemo prav iz sreča: „Na zdravje!“

(„Brenceljna“) zadnja, t. j. 14. številka, ki je ravnokar na svitlo prišla, ima med drugim mikavnim berilom tudi vglasbeno pesem ljubljanskim „turnarjem“, ki se bo gotovo prijela vzlasti mladih pevcev. Saj pa ti „turnarji“ po svojem vedenju tudi res zaslužijo, da jih vzame v roko ne le „Brencelj“, marveč še kdo drugi, ostreji.

(Iz letnega poročila otroške bolnišnice Elizabetine za l. 1883) povzamemo naslednje: Denarne zadeve so letos bolj vgodne mimo lanskega leta, premoženje se je pomnožilo za 1500 gl. Vstanovnega kapitala je sedaj 11.010 gl. Troškov je pa vsako leto 2600 gl., zatoraj trka pa zmirom na dobrotljiva sreča, ker s tem ne more shajati, vendar ljubljansko prebivalstvo, pred vsem pa soproga c. k. deželnega predsednika, blagorodna gospa Winklerjeva, skrbi, da se bolnišnica ohrani. — V zdravniškem poročilu g. dr. Kovača beremo, da je umrlo po 34,6 odstotkov, in da je 1. januarja ostalo otrok v oskrbništvu 17. L. 1882 so jih sprejeli 84, (47 dečev in 37 deklic), tedaj je bilo bolnikov: 111 (69 dečkov in 42 deklet). Ozdravilo se jih je 35, zboljšalo se je 6, neozdravljenih je bilo 8, a umrlo jih je 35. S 1. januarjem 1883 jih je ostalo 17 otrok (med temi 12 dečkov in 5 deklic.) — Smrt je bogato kosila, kozé in ošpice so gospodarile. Letnih doneskov je bilo 1. 1882 888 gl. Milih darov se je nabralo 111 gl. 30 kr. G. Julij Trnkoč je tudi letos dajal zdravila brezplačno. O božiči je bilo tudi božično drevo. 13. julija so presvitli cesar obiskali bolnišnico. Milostljivim besedam do gospe deželnega predsednika, baronice Winklerja, in do dr. Kovača, v katerih so izrazili svojo zadovoljnost, so pridejali blagodušni dar 600 gl.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v Krški škofiji: Č. g. Šaselj Martin, slovenski pridigar in nunski spovednik pri sv. Duhu v Celovci, je imenovan za dekana in fajmoštra v Gospo-sveti. Č. g. Müller Jurij, fajmošter v Šmarjeti blizo Wolfsberga, je dobil faro in komendo na Reberci in č. g. Seher Jožef, provizor pri sv. Urhu blizo Trga, faro pri sv. Krvi. — Umrlo je č. g. Werwic Ignac, fajm. v Kotarčih. R. I. P. — Dne 5. avgusta bodo mil. g. knez-škof birmovali na Bistrici v Ziljski dolini.

— Družba sv. Mohora. Dne 7. t. m. se je vršila odborova seja, v kateri je odbor po nasvetu presojevalcev pisateljem določil razpisana darila. Izmed petero obsirnejših izvirnih povesti, ki so tekmecevale za darilo z 200 gl., je po zanimivi osnovi, po izvrstni razpravi in po uzorni pisavi pred vsemi najbolje dopadla zgodovinska povest iz časov Turških bojev na Slovenskem: „Miklova Zala“, katero je spisal g. dr. Jakob Šket, prof. gimn. šol v Celovci in odbornik družbe sv. Mohora. Povesti je bilo tedaj enoglasno prisojeno prvo darilo.

Izmed 30 podučni razprav so bili obdarovani sledeči rokopisi:

a) „Prestopki zoper varnost poštenja ali časti“, spisal gosp. dr. Jakob Kavčič, c. kr. sodn. pristav v Ilirski Bistrici; b) „C. k. pošne hranilnice“, sestavil g. Anton Koder, poštni uradnik v Inomostu; c) „Čertice o dragem kamenju in o biserih“, spisal g. Ivan Šubic, prof. realnih šol v Ljubljani in d) „Zbirka gospodarskih, zdravniških in drugih skušenj“, nabral in spisal g. Janez Lampe, farmacevt v Kranji.

V porabo so bili priporočeni rokopisi: 1. „Pet izgledov pridnosti in varčnosti. 2. „Pre-

bivalei na Avstrijskem. 3. „Kazimir“, kmet-ski kralj. 4. „Pripovedke“ I—V. — vse poslal g. prof. Ivan Steklasa. 5. „O gluhenemih“, spisal P. Miklavce na Arlici. 6. „Stalne zvezde.“ 7. „Kamenar“, oba poslal g. Jeronim Val. v Mariboru. 8. „Ugovor proti zatožbi“, spisal g. dr. J. K. 9. „Krt“, spisal g. Bož. Flegerič. 10. „Zbirka kratkočasnic“, posl. g. nadučitelj Štef. Kovačič.

Družbi zelo primerni in potrebni rokopis „Slovenska gospodinja“, spisala g. Antonija Kobler, bode odbor odkupil, ako pisateljica k temu privoli. Vsi drugi rokopisi, katerih se je nad 50 nabralo, se bodo gg. pošiljavcem vračali. „Mir.“

— Vabilo k veselici, katero priredijo mariborski gimnazijci, združeni s celjskimi, dne 5. avg. v Šmarji pri Celji s sledečimi vsporedom: A) Beseda. 1. Kdo je mar? — dr. G. Ipavie; 2. Pozdrav; 3. Sirota, (zbor s tenorsolo) — Hajdrih; 4. Rožica (čvetospev) — A. Nedved; 5. Slavnostni govor. 6. a) Slovenec sem (zbor) — dr. G. Ipavie; b) Lahko noč (čvetospev) — K. Mašek; 7. deklamacija; 8. Molitev (zbor) — A. Leban; 9. Petelinč-kova ženitev (šaljiv zbor) — A. Hajdrih; 10. Na boj (zbor) — A. Hajdrih. — B) Ples.

— Za župana št. Paulskega v Savinjski dolini je, kakor se nam poroča, izvoljen vrl narodnjak. To je odgovor dose-danjemu občinskemu predstojniku, baronu Hakkelbergu, kateri si prizadeva slovensko ljudstvo pridobiti za pruski „šulferajn“. Kakor se sliši, pobiral je med kmeti podpise za „šulferajnsko“ šolo ter so nekteri baje morali podpisati, ker bi sicer kot delavci ne dobivali več pri njem zaslužka.

— Krojač, ki je v Krivi Vrvi na Koroškem motil procesijo sv. rešnj. Telesa, bil je obsojen na štiri mesece težke ječe.

— Umor? Pri St. Urhu na Koroškem so pod železniškim mostom našli mladega moža mrtvega. Sumijo, da ga je kdo ubil.

— V Hütteldorfu blizu Dunaja se je most čez potok ravno v trenutku podrli, ko je šlo cela tropa delavcev čez. Več ko 50 ljudi je palo v potok in ranjenih je mnogo.

— Vojska. Na Ruskem preganjajo žitne požeruhe ali prav za prav požeruhinje — požrešne kobilice. Iz gubernij v Varonežu, Saratovem in Astrakanu je vodil general Sebeko pokončevanje, poročal je ministerstvu, da so mrčes pokončali večidel v zalegi, in tako dotične kraje obvarovali te grozne šibe za deželo. Kobilice so se prikazale tudi v gubernijah ob črnem morju, a povsod so jim ljudje vojsko napovedali in pomagalo je.

— Koliko je judov po raznih deželah? V sedanjem času, ko vse dokazujejo le s statističnimi številkami, naj bi vedeli ljudje ceniti sledeče, avtentične podatke. Obsegajo razširjanje rodu judovskega!

Ves sedanji svet šteje 6.600.000 judov. Ako računimo splošno 1451 milijonov vseh ljudi, pride po 5 judov na 1000 ljudi.

Avstrijsko-Ogersko, čegar prebivalcev je 37.869.700, šteje 1.439.000 judov, toraj po 38 judov na 1000 duš. Rusko ima pri 72.519.000 2.755.750 judov, toraj tudi po 38 judov na 1000 glav. Rumunija ima samo 5.376.000 prebivalcev, vendar pa 413.950 judov, toraj po 77 judov na 1000 družih. Te tri dežele so, izvzemši afrikansko sultanovo kraljestvo Marokko, naj bolj objudene na celem svetu. Hranijo vse skupaj 4.608.700 judov, toraj več, kakor 2/3 vseh judov na zemlji. To je žalostna in pomenljiva resnica, ki naj bi ljudi nagibala k premišljevanju in djanju.

Ako odštejemo od prebivalcev celega sveta stanovalce zgoraj omenjenih 3 dežel, ostaja še 1335 milijonov 236.000 duš za vse druge svet.

Ako dalje odločimo od skupnega števila judov, 6.600.000, one Avstro-Ogerske, Rusije in Rumunije 4.608.700, nam ostaja še samo 1.991.300 judov za vse druge dele sveta. Na ta način toraj pride v onem skupnem delu Evrope, ktereja pokriva Avstro-Ogerska, Rusija in Rumunija, poprek po 40 judov na 1000 prebivalcev, po deželah vsega drugega sveta pa le po 1 1/2 juda na 1000 prebivalcev!

Kaj poreko judovski listi k tem neovrgljivim številkam? Kako hočejo to resnico tajiti in kako opravičiti, da so v omenjenih deželah prišli do takega stanja? Morda porekó, da to izvira iz splošnega napredka? Da juda ni potreba ne k gospodarstvenemu ne k nravnemu napredku, to nam kaže blagostan družih držav, narodov in posameznikov.

Anglija, tako bogata v obrtniji in kupčiji, šteje med 25.969.000 samo 39.000 judov, toraj le samo 1 1/2 juda na 1000 prebivalcev.

Francoska, ki je milijarde plačala vojnih stroškov, da se ji ni ničesa poznalo, ima 37.672.000 ljudi, pa samo 49.430 judov, rečem toraj le 1 1/4 juda na 1000 družih.

Prebivalcev imate Avstro-Ogerska in Francoska skoraj enako in vendar šteje prva 1.439.000, zadnja pa samo 49.430 judov!

Avstro-Ogerska ima toraj 30krat toliko judov, kakor Francoska in 25krat toliko, kakor Angležka.

Nemčija ima 45.234.000 duš, pa 562.750 judov, toraj 12 judov na 1000 glav. Avstro-Ogerska ima zopet 3krat več judov kot Nemčija.

Ti podatki naj bi nas osrčevali v nekravem, a silno hudem boji sedanjega veka, ki bo še le takrat končan, ko bo judovska moč ob tla! „Oesterr. Volksfr.“

— Linzer theologische Quartal-schrift. (Dalje.) XII. Pastoralfragen und Fälle: 1) Restitution eines gefundenen werthvollen Ringes. Von P. Georg Freund, C. Ss. R. Lector der Moraltheologie in Mautern. — 2) Eviction eines gestohlenen Werthgegenstandes. Von P. G. Freund. 3) Welche Farbe ist zu nehmen bei dem nachmittägigen Segen mit dem Allerheiligsten? Von P. Cassian Vivenzi, Subprior der P. P. Karmeliten in Linz. 4) Wie soll man das Allerheiligste incensiren? Von P. Cassian. 5) Soll der Priester mit bedeckten Haupte zum Altare gehen, wenn er während der Expositio Sanctissimi die heilige Messe zu lesen hat? Von P. Cassian. 6) Darf man den „Pax“ geben bei einem feierlichen Amte coram exposito Sanctissimo? Von P. Cassian. 7) Die Doppel-Stola. Von P. Cassian. 8) Das geweihte Salz bei der hl. Taufe. Von P. Cassian. 9) Monitum der Riten-Congregation in Betreff der 5 neuen Feste. Von P. Cassian. 10) Etwas über die Häresie und die Excommunication wegen der Häresie. Von P. Franz Hoehegger, S. J. am Freinberg bei Linz. 11) In welchem Falle ist eine giltige und consummirte Ehe auch quoad vinculum trennbar? Von Prof. Josef Weiss in St. Florian. 12) Ein protestantischer Würtemberger heirathet eine minderjährige katholische Oesterreicherin. Von Pfarrer M. Geppel in Opponitz. 13) Die Refectiuncula in der Olmützer Diözese. Von Universitätsprof. Dr. Janis in Olmütz. 14) Eine schismatische Russin und deren Söhnlein auf dem Todbette. Von Professor Dr. Niglutsch. 15) Zeitweilige Entschuldigung von der Restitutionspflicht wegen moralischer Unmöglichkeit. Von Universitätsprof. Dr. Goepfert in Würzburg. 16) Die sog. Liebes- oder Messbündnisse. Von Prof. A. Schmuckenschläger. 17) Ehedispensen in höheren Graden der Blutsverwandschaft und Schwägerschaft. Von Prof. Dr. Hiptmair. 18) Dispens von der Irregularität der Verstümmelung. Von Dr. Hiptmair. 19) Dispens von der Irregularität wegen schlechter Augen. Von Dr. Hiptmair. 20) Ein Ehescheidungsprozess. Von Dr. Hiptmair. 21) Copulation per delegationem in einer Wallfahrtskirche. Von Pfarrvikar P. Wolfgang Dannerbauer in Eberstallzell. 22) Dispens oder Epikie in einem schwierigen Falle des Abstinenzgebotes. Von P. Bernard Grüner in Lambach. 23) Dekret der Riten-Congregation über die Pustef'sche Ausgabe der liturgischen Bücher. Von Dr. Hiptmair. — XIII. Literatur. (Konec prih.)

Telegram „Slovenec“.

Nyiregyhaza, 27. julija. Zagovori so se pričeli. Državni pravdnik je izrazil

prepričanje, da so zatoženi nedolžni, ter predlaga oprostenje zatožencev.

Eksekutivne dražbe.

30. julija. 1. e. džb. pos. Janez Valjavec iz Koroške Bele št. 15, 764 gl. Kranj. — Reliciteacija pri Lorencu Gabrovšek iz Godoviča 990 gl. Idria. — 1. e. džb. pos. Jožef in Marija Papež iz Žužemberga 920 gl. Žužemberk. — Reliciteacija pri Matiji Mausar iz Valične vasi 96 gl. Žužemberk. — 1. e. džb. pos. Janez Vihtelič iz Mrzlega loga št. 12, 1020 gl. Idria.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkt. 9 gl. 24 kr., — domača 7 gl. 92 kr. — Rž 5 gl. 28 kr. — Ječmen 4 gl. 30 kr. — Ajda 4 gl. 95 kr. — Proso 5 gl. 28 kr. — Turšica 5 gl. 60 kr. — Oves 2 gl. 90 kr.

Dunajska borza.

26. julija.

Papirna renta po 100 gl.	78 gl. 90 kr.
Sreberna „ „ „ „	79 „ 60 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 35 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 40 „
Ogerska zlata renta 6% „	119 „ 75 „
„ „ 4% „	88 „ 85 „
„ papirna renta 5% „	87 „ 10 „
Kreditne akcije	160 gl. 296 „ 25 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 gl. 108 „ „
„ avstr.-ogerske banke	837 „ „
„ Länderbanke	114 „ „
„ avst.-og. Lloyd v Trstu	639 „ „
„ državne železnice	322 „ 50 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	221 „ 25 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108 „ „
„ Ferdinandove sev.	105 „ 50 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 119 „ 75 „
4% „ „ „ „ 1860	500 „ 137 „ „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 169 „ 25 „
„ „ „ „ 1864	50 „ 168 „ 75 „
Kreditne srečke	100 „ 171 „ 75 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ „
Rudolfove srečke	10 „ 20 „ „
5% štajerske zemljiš. odvez. obligac.	103 „ „
London	119 „ 90 „
Srebro	— „ 65 „
Ces. cekini	5 „ 5 „
Francoski napoleond.	9 „ 60 „
Nemske marke	58 „ 50 „

Priporočajo se za ljudske in šolske biblijoteke naslednje knjige:

Krščič: „Izgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov kershanstva“, I., II. in III. del. Velja mehko vezana 30 kr., trdo vezana 40 kr.

„**Narodna biblioteka**“ dozdajšni izšli I., II., III. in IV. zvezek a 15 kr. Naročnikom se bodejo naslednje izšli zvezki po pošti pošiljali.

Parapat: „Robinzon“ 30 kr.

Premru: „Dialogi“, 3. natis od Rejeca nevezani 1 gl., vezani 1 gl. 50 kr.

„**Pripovedke za mladino**“ 20 kr.

Cigler: „Sreča v nesreči“, mehko vezana 40 kr., trdo vezana 45 kr., lepo vezana 60 kr.

Zupan: „Cerkveni obredi“ 20 kr., trdo vezana 25 kr.

„**Glasi katoliške družbe**“, XVII. zvezek, 45 kr.

„**Spisi Kristofa Šmida**“ I. in II. del mehko vezana po 30 kr., trdo vezana po 40 kr. III. del mehko vezan 40 kr., trdo vezan 50 kr., IV. del (Kanarček, Kresnica, Kapelica) mehko vezan 20 kr., trdo vezan 30 kr.

„**Slomšekovi zbrani spisi**“, I. in II. del skupaj lično vezana 2 gold. 60 kr., III. del lično vezan 1 gl. 80 kr. *Tisk prvega zvezka bode že skoraj pri izdajatelju župniku g. Lendovečku pošel, mi imamo še samo vezane za prodajo.* (3)

Za mnoga naročila se priporoča

Katoliška bukvarna v Ljubljani.